

Jaarplan 2023

Communicatie en Educatie Nationaal Park Schiermonnikoog

Nationaal Park
Schiermonnikoog

Inleiding

Gastheerschap, educatieve ontwikkeling en communicatieadvies

Graag presenteren wij u het Jaarplan 2023 Communicatie en Educatie (C&E) van het Nationaal Park Schiermonnikoog. In dit jaarplan wordt uiteengezet welke activiteiten het komende jaar worden uitgevoerd om de bekendheid van het Nationaal Park te vergroten en meer mensen actief te betrekken bij het beheer en behoud van het Nationaal Park. De educatie richt zich voornamelijk op het beleven van topervaringen in de natuur van het Nationaal Park. We bieden een breed pallet aan excursies en activiteiten, geschikt voor leerlingen uit het basis- en voortgezet onderwijs, familiegroepen, bedrijfsuitjes en individuele bezoekers. Dit doen we samen met de collega's van Natuurmonumenten en de VVV vanuit informatiecentrum Het Baken.

Een groot deel van de werkzaamheden van de coördinator en medewerker communicatie en educatie is structureel en wordt doorlopend uitgevoerd. Naast deze structurele taken zullen we in 2023 een nieuwe gezinsspeurtocht over trekvogels ontwikkelen, mogen we een nieuwe groep recreatieondernemers tot Gastheer van het Nationaal Park verwelkomen en adviseren we diverse stakeholders bij communicatie- en participatietrajecten op het eiland.

Gastheer van het Nationaal Park

Tijdens het 25-jarig jubileum van het Nationaal Park in 2014 hebben zich 15 eilander recreatieondernemers verbonden aan het programma Gastheer van het Nationaal Park. In het najaar 2022 zijn we gestart met een nieuwe groep ondernemers. Hierbij hebben we hulp gekregen van een stagiaire van de opleiding Bos en Natuurbeheer bij Van Hall Larenstein. In januari 2023 is de tweede workshop en zijn de ondernemers officieel Gastheer van het Nationaal Park. In het najaar organiseren we een themabijeenkomst voor alle gastheren.

Gezinsspeurtocht over trekvogels

In het project "Maak trekvogels beleefbaar" werken 6 Nationale Parken en Waddenzee Werelderfgoed gezamenlijk aan nieuwe educatieve producten over trekvogels. Nationaal Park Schiermonnikoog is een van de deelnemers. Tijdens deze samenwerking zijn we erop attent gemaakt dat in het Nationaal Park Duinen van Texel een boekje verkrijgbaar is over trekvogels, met daarin opdrachten en informatie over trekvogels voor de doelgroep gezinnen. In 2023 zullen wij een soortgelijk product ontwikkelen, waarbij we er ook een route op het eiland aan koppelen. Deze nieuwe gezinsspeurtocht over trekvogels zal worden toegevoegd aan het assortiment speurtochten. De speurtocht is vanaf de start van de Vogelweek, die jaarlijks in mei plaatsvindt, verkrijgbaar in informatiecentrum Het Baken.

Communicatieadvies

Momenteel spelen er op Schiermonnikoog verschillende ontwikkelingen die sterke raakvlakken hebben met het Nationaal Park Schiermonnikoog. Enerzijds omdat ze zich in het Nationaal Park afspelen, anderzijds vanwege de afstemming met de verschillende stakeholders. Sommige ontwikkelingen zijn al in uitvoering, zoals de vangactie van verwilderde katten en het project Wij&Wadvogels. Andere bevinden zich in de plan- of verkenningsfase, onder meer de dijk- en duinversterking Schiermonnikoog en een bewustwordingscampagne waterbesparing. De coördinator C&E adviseert de verschillende stakeholders bij het communicatie- en/of participatietraject.

Activiteiten Communicatie en Educatie

De doelgroepen waar het Nationaal Park Schiermonnikoog zich met communicatie en educatie op richt zijn onder te verdelen in:

- recreanten: gasten die het eiland bezoeken, eenmalig, jaarlijks of meerdere keren per jaar
- onderwijs: de eilander scholen, groepen uit het basisonderwijs en voortgezet onderwijs die het eiland tijdens een schoolkamp of studieweek bezoeken, beroepsopleidingen
- bewoners: inwoners van Schiermonnikoog en vaste eilandgasten, die een vakantiehuis op het eiland bezitten of zeer regelmatig op het eiland komen

Hieronder is een overzicht opgenomen van de activiteiten die we voor iedere doelgroep zullen uitvoeren, inclusief de nieuwe middelen en activiteiten die zullen worden ontwikkeld.

Doelgroep recreanten

Activiteit	Operationeel doel	In samenwerking met	Budget (€)	Uren coördinator C&E	Uren medewerker C&E
Excursies	• excursieplanning • actualiseren en vernieuwen aanbod • op orde houden excursiematerialen • uitvoeren excursies	Vrijwilligers, VC, NM, VVV	1.000	10	60
Routes	• Monitoring en up-to-date houden IVN-trektocht	IVN	0	10	0
Doe-het-zelf activiteiten	• bewaken voorraad educatieve doe-het-zelf activiteiten (Schier Explorer, 7 Schatten, Kreukelkaart, Sake de slak, Om de West, Naar het strand) • ontwikkelen nieuwe gezinsspeurtocht over trekvogels	NM	2.500	0	40
Expositie	• onderhoud expositie en actualiseren content	NM	0	10	0
Website	• actueel houden huidige website • plaatsen nieuwsberichten	NM	400	20	40
Social media	• 1-2x per week publiceren nieuwsbericht of natuurweetje op Facebook en Instagram • adverteren bij campagnes	NM, VVV	100	0	50
Folders en brochures	• bewaken voorraad actueel foldermateriaal over natuur en beleving (indien nodig herdruk)	NM	1.000	10	0
Promotie	• kopij kwartaaluitgave Lytje Pole krant • kopij Lytje Pole Agenda • kopij Dorpsbode • content aanleveren voor diverse Waddenpromotie kanalen	NM, VVV	6.000	30	80

Doelgroep onderwijs

Activiteit	Operationeel doel	In samenwerking met	Budget (€)	Uren coördinator C&E	Uren medewerker C&E
Excursies	• excursieplanning • actualiseren en vernieuwen aanbod • op orde houden excursiematerialen • natuurexcursies Yn de Mande • uitvoeren excursies	vrijwilligers, NM	500	20	90
Veldwerk	• op orde houden van het bestaande aanbod	NM	100	0	10
Onderzoek en practicum-VO	• op orde houden materialen	NM	150	0	10
Expositie	• uitvoeren trekvogelspel IWSS • ontwikkelen nieuw educatief binnenprogramma bovenbouw PO • ontwikkelen speurtocht door expositie voor praktijkscholen	NM	500	0	60
Website	• up-to-date houden pagina's aanbod scholen	NM	0	0	20
Spreekbeurt	• bewaken voorraad educatief materiaal voor spreekbeurten PO • actueel houden content op website	NM	0	0	10
Relatiebeheer	• 1-2x per jaar direct mailing naar adressenbestand scholen met actualiteiten en excursieaanbod	NM	0	0	10

Doelgroep bewoners

Activiteit	Operationeel doel	In samenwerking met	Budget (€)	Uren coördinator C&E	Uren medewerker C&E
Lezingen	• organiseren thema-avonden en lezingen, waarvan 2x per jaar i.s.m. Natuur en Vogelwacht	NVWS	500	25	0
Online platform Schitterend Schiermonnikoog	• 3x per jaar (mede)ontwikkelen enquête, incl. terugkoppeling • uitnodiging themaexcursies en vergaderingen overlegorgaan	secretariaat NP, NM, partijen in NP, Blauwe Zone	0	125 ¹	0
Communicatie maatregelen BIP+	• coördinatie communicatie rondom planvorming en uitvoering maatregelen BIP+ • deelnemen in projectgroep Wij&Wadvogels • communicatieadvies kattenwerkgroep, dijk- en duinversterking Schiermonnikoog en werkgroep waterbesparing	secretariaat NP, NM, Wetterskip Fryslân, Vitens	0 ²	80	0
Gastheerschap	• organiseren workshop/excursie • afronden nieuwe cursus • vouchers (seizoens-) medewerkers en studenten Schier Academy	SOV, NM	2.000	40	20
Kringlooplandbouw	• NP beter voor het voetlicht brengen in verhaal 'Van Schier'	Zuivelcoöporatie 'Van Schier'	250	20	0

¹ Gefinancierd uit NP bestedingenplan (50%) en NM (50%)

² Financiering uit budget uitvoering maatregelen

Algemene werkzaamheden

Zowel de coördinator als de medewerker C&E zijn voor veel doelgroepen het directe aanspreekpunt om informatie in te winnen, een bijdrage te leveren aan projecten of te adviseren over activiteiten. Vaak spelen ze in op actuele ontwikkelingen of zijn het zaken die zich ad hoc voordoen. Ook organiseren de coördinator en medewerker C&E doelgroep-overstijgende activiteiten, zoals scholing van vrijwilligers. In onderstaand overzicht zijn deze werkzaamheden weergegeven.

Activiteit	Operationeel doel	In samenwerking met	Budget (€)	Uren coördinator C&E	Uren medewerker C&E
Coördinatie vrijwilligers	- excursieplanning afstemmen - evaluatie vorig seizoen, vooruitblik komende seizoen	vrijwilligers NM, VC	500	10	30
Scholing	- scholing nieuwe vrijwilligers - bijscholing vrijwilligers	vrijwilligers NM, VC	1.000	10	30
Schiermonnikoog Belevén	- bevorderen bewustwording en draagvlak NP - versterken beleefplekken in het Nationaal Park, o.a. jachthaven (Wij&Wadvogels)	NM, diverse partijen op het eiland en in het Waddengebied	0 ³	40	0
Algemeen	- inspringen op actuele ontwikkelingen en vragen - organisatie en sturing programma C&E, o.a. opstellen jaarplan en jaarverslag	Werkgroep Beheer en Communicatie	1.000	65	10

Totaalbudget Activiteiten C&E 2023 Nationaal Park Schiermonnikoog

Doelgroep	Budget (€)	Uren coördinator C&E	Uren medewerker C&E
Recreanten	11.000	90	270
Onderwijs	1.250	20	210
Bewoners	2.750	165 ⁴	20
Algemeen	2.500	125	70
Totaal	17.500	400	570

³ Gefinancierd uit project- of programmabudgetten

⁴ Excl. ureninzet Schitterend Schiermonnikoog (uren gefinancierd uit ander budget)

Op weg naar Nationaal Park Schiermonnikoog Nieuwe Stijl

Voor de periode 2021-2023 heeft het Nationaal Park Schiermonnikoog subsidie ontvangen van het ministerie van LNV om toe te werken naar een Nationaal Park Nieuwe Stijl. Het doel van deze regeling is om de bestaande nationale parken robuuster te maken en meer allure te geven. Naast de versterking van de ecologische en landschappelijke waarden, spelen ook vergroting van de leefbaarheid en betrokkenheid van ondernemers en bewoners een rol, alsmede de versterking van de regionale economie. In de subsidieaanvraag zijn deelprojecten opgenomen die onderdeel zijn of op het raakvlak liggen van communicatie en educatie. Deze zijn vermeld in onderstaand overzicht. De rol van de coördinator C&E is per deelproject verschillend. De inzet van de coördinator en medewerker C&E wordt gefinancierd uit de beschikbare subsidiemiddelen voor dit programma.

Nieuw Beheer- en Ambitieplan voor het Nationaal Park

Het afgelopen jaar is in opdracht van het Nationaal Park een landschapsbiografisch essay geschreven. Dit essay én het huidige BIP+ zijn de startdocumenten om toe te werken naar een nieuw Beheer- en Ambitieplan voor Nationaal Park Schiermonnikoog. Daarbij wordt verder gekeken dan de natuurwaarden van het nationaal park alleen. Ook cultuurhistorie, energietransitie en klimaatadaptatie worden hierin meegenomen. Dit doen we niet alleen, maar samen met vertegenwoordigers van eilander verenigingen en organisaties en vanzelfsprekend de werkgroep Beheer en Communicatie. Voor de totstandkoming van het plan zijn een externe procesbegeleider en schrijver aangetrokken. Zij vormen samen met de secretaris en de coördinator C&E het kernteam.

Meerjarige Communicatie- en Educatiestrategie

Het Nationaal Parken Bureau (NPB) heeft in 2020 een strategie ontwikkeld, genaamd 'Magische momenten', die de visie, de ambitie en de daaraan gekoppelde educatiedoelen in de nationale parken beschrijft. De strategie besteedt aandacht aan de randvoorwaarden die nodig zijn voor goede educatie, waarmee de gestelde doelen worden bereikt. Daarnaast bouwt ze voort op de aanpak en ervaring van de afgelopen decennia waarin partijen in de Nederlandse nationale parken samenwerkten aan educatie en communicatie. Er is een stappenplan ontwikkeld dat de nationale parken helpt de eigen educatiestrategie samen met stakeholders te ontwikkelen.

Naast een educatiestrategie heeft het NPB ook een communicatiestrategie ontwikkeld. De 21 nationale parken in Nederland vormen als het ware een familie, die gezamenlijk werken aan het breder bekend maken van de nationale parken bij het Nederlandse publiek, de politiek, ondernemers, terreinbeherende organisaties en particuliere grondeigenaren met als doel dat zij trots zijn op de parken, deze willen beschermen en verder ontwikkelen. Het expertteam van het NPB ondersteunt en adviseert de individuele parken op het gebied van beleidscommunicatie over de transitie naar nieuwe stijl en over publiekscommunicatie. De regie en realisatie van de communicatie over de parken, die werken aan een transitie naar een Nationaal Park nieuwe stijl, ligt bij de nationale parken zelf.

Voor Nationaal Park Schiermonnikoog zal in 2023 een educatie- en communicatiestrategie ontwikkeld worden. De coördinator C&E zal hierin een trekkersrol vervullen.

Educatieproject Maak trekvogels beleefbaar

Eén van de lijnen voor het versterken van beleving in de nationale parken is het ontwikkelen van een overkoepelend aanbod. Zes nationale parken zijn gezamenlijk aan de slag gegaan om een educatief aanbod over trekvogels te ontwikkelen. Dit zijn de Oosterschelde, NL Delta, Nieuw Land, Duinen van Texel, Lauwersmeer en Schiermonnikoog. Ook Waddenzee Werelderfgoed is bij de samenwerking aangesloten. Het doel van het educatief programma is om het unieke verhaal van de vogeltrek meer beleefbaar te maken voor een breder publiek in Nederland.

De afgelopen twee jaar heeft een inventarisatie plaatsgevonden van het bestaande aanbod, zijn per park 10 iconische soorten benoemd, is een trekvogelposter ontwikkeld en zijn verschillende campagnes uitgezet om het thema onder de aandacht te brengen. In 2022 zal in samenwerking met onderzoekers een trekvogelapp ontwikkeld worden, waarop je gezenderde vogels kunt volgen. De medewerker C&E zal de ontwikkeling van de app volgen en desgewenst adviseren of een overleg bijwonen. De coördinator C&E participeert in het overkoepelende afstemmingsoverleg.

Duurzaam toerisme

Duurzaam toerisme heeft als doel de bescherming van het natuurlijke en culturele erfgoed én de voortdurende verbetering van het toerisme in het nationaal park. Een duurzame benadering is om te kijken hoe je toerisme in kunt zetten voor bredere opgaven. Welke opgaves spelen er in een park? Hoe kan een bezoeker hierin een bijdrage leveren?

- Natuurbehoud: door bezoekers te verwelkomen in het gebied ontstaat natuurbewustwording en verbinding, wat uiteindelijk bijdraagt aan bescherming en behoud.
- Hoe kan je toerisme/recreatie inzetten voor de ontwikkeling van bijvoorbeeld natuurinclusieve landbouw?
- Toeristische recreatieve bijdragen aan natuur: balans tussen de lusten en de lasten

In samenwerking met relevante belanghebbenden wordt een gemeenschappelijke strategie voor duurzaam toerisme én een actieplan ontwikkeld. De toeristische visie, ontwikkeld door gemeente, VVV, SOV en Natuurmonumenten, zal hierbij als uitgangspunt dienen. In het najaar 2022 zijn de eerste stappen gezet voor het instellen van een projectgroep duurzaam toerisme. Deze projectgroep is verantwoordelijk voor het opstellen van de strategie en het actieplan duurzaam toerisme. De coördinator C&E is lid van de projectgroep.